

Sansekalender

Av Svanesjøen ved Bratsberg FUS Kulturbarnehage

2020

Litt info om barnegruppen

Barnegruppen Svanesjøen består av 5 barn som er i alderen 2 år, og to ansatte; Elisabeth (pedagogisk leder) og Robin (barneveileder).

Hvordan Sansekalenderen ble til

Vi (Elisabeth og Robin) ble enige tidlig om at det skulle være en «annerledes» kalender enn de vanlige hjertene som henger i vinduet. Vi begynte og diskutere hvilke juleminner vi hadde som små, og det var flere ting som kom frem; juletre, baking, vasking av hus, gløgg, forskjellig krydder som nesten kun blir brukt mot jul. Og hva er det disse eksemplene har til felles? Jo, vi bruker våre sanser! Vi kan smake på deigen, og lukte når de er ferdige i ovnen. Vi kan smake på forskjellige krydder, og vi kan lukte grønnsåpa etter husvask. Vi kan kjenne på materialet som blir brukt for å lage julepynt. Vi kan høre julemusikken eller julefortellingen. For mange kan minnene strømme til når de kjenner en lukt, smak eller lyd. Og med de ulike tingene som ble med i sansekalenderen, var det også rom for å kunne forske mer på de.

Mikroskop og forstørrelsesglass

Det ble tilrettelagt for at barna skulle få se nærmere på det som var inni dagens luke. Mange av objektene var ganske små, og derfor ble det lagt frem forstørrelsesglass som barna kunne få bruke på egenhånd. Det ble også satt opp et mikroskop som gjorde at barna kunne se enda nærmere. For en del av barna ble det litt vanskelig og se inni mikroskopet, så det ble tatt bilde av objektene gjennom mikroskopet slik at alle skulle få se hvordan det så ut.

For hver luke var det en ny lukt/smak. For selv om det kom nye for hver dag, ble alle objektene stilt ut slik at barna kunne selv ta de frem og studere de videre.

Fokus på tre av kalenderlukene

Vi har valgt å legge fokus på kun tre av kalenderlukene. Dette er fordi kalenderen ikke er ferdig når søknadsfristen for Forskerfrøprisen utløper, og fordi søknaden blir veldig lang og stor hvis alle lukene skal bli dokumentert i søknaden. Underveis kunne vi se at det var ikke alle luktene/smakene som var like spennende, men de hadde forskerblikket på *nellikspiker*, *kongerøkelse* og *klementiner*. Her kommer det en liste med de andre luktene/smakene som ble med på kalenderen:

- Ull
- Furubar
- Grønnsåpe
- Safran
- Hvite kakemenn
- Pepperkaker
- Gløgg
- Kongler
- Mandel
- Kanel
- Rosiner
- Granbar
- Rødkål

Barnas undring

Gjennom denne prosessen sammen med barna, er det de åpne spørsmålene som kan ivareta barnas undring. Siden gruppen består av to-åringer og det verbale språket er variert, så ser vi at de bruker andre fremgangsmetoder for å kunne undre seg og kanskje finne svar på det de lurer på. Ved å lene seg fremover for å ta en nærmere titt, peke på objektet, se spørrende på den voksne slik at den voksne må forklare igjen og/eller forklare mer nøye. Som nevnt tidligere lar vi de ulike lukene stå frem slik at barna kan studere de nærmere på eget initiativ. I småbarnsstadiet bruker de sine sanser flittig når de tilnærmer seg, og det er det som er så flott med en sansekalender; da kan vi voksne se hvordan de tilnærmer seg undringen, og hvilke sanser de selv velger å bruke. Kanskje bruker de andre tilnærminger som vi ikke har tenkt på!

Nellikspiker

På Svanesjøen er det ordensbarnet som får lov til å ta ned dagens luke. Vedkommende blir da den første som får se oppi luken, noe som er veldig stas. Deretter viser ordensbarnet frem til de andre barna hva som er dagens sanseobjekt.

Med forstørrelsesglasset kunne vi se nærmere på nellikspikerne. Hvordan så de ut? Hvilken farge hadde de? Og kan vi smake på de?

«Det er en pinne!»

«Ball!!!»

Men hva ser vi hvis vi tar bort «ballen»?

«Den er veldig spiss! Au au au!»

«Stjerne!»

Klementin

Vi har jo tidligere spist masse klementiner, men hvordan ser den egentlig ut? Dette måtte vi studere nøyer!

«Det lukte godt av klementin!»

Hva annet kan vi gjøre med skallet?

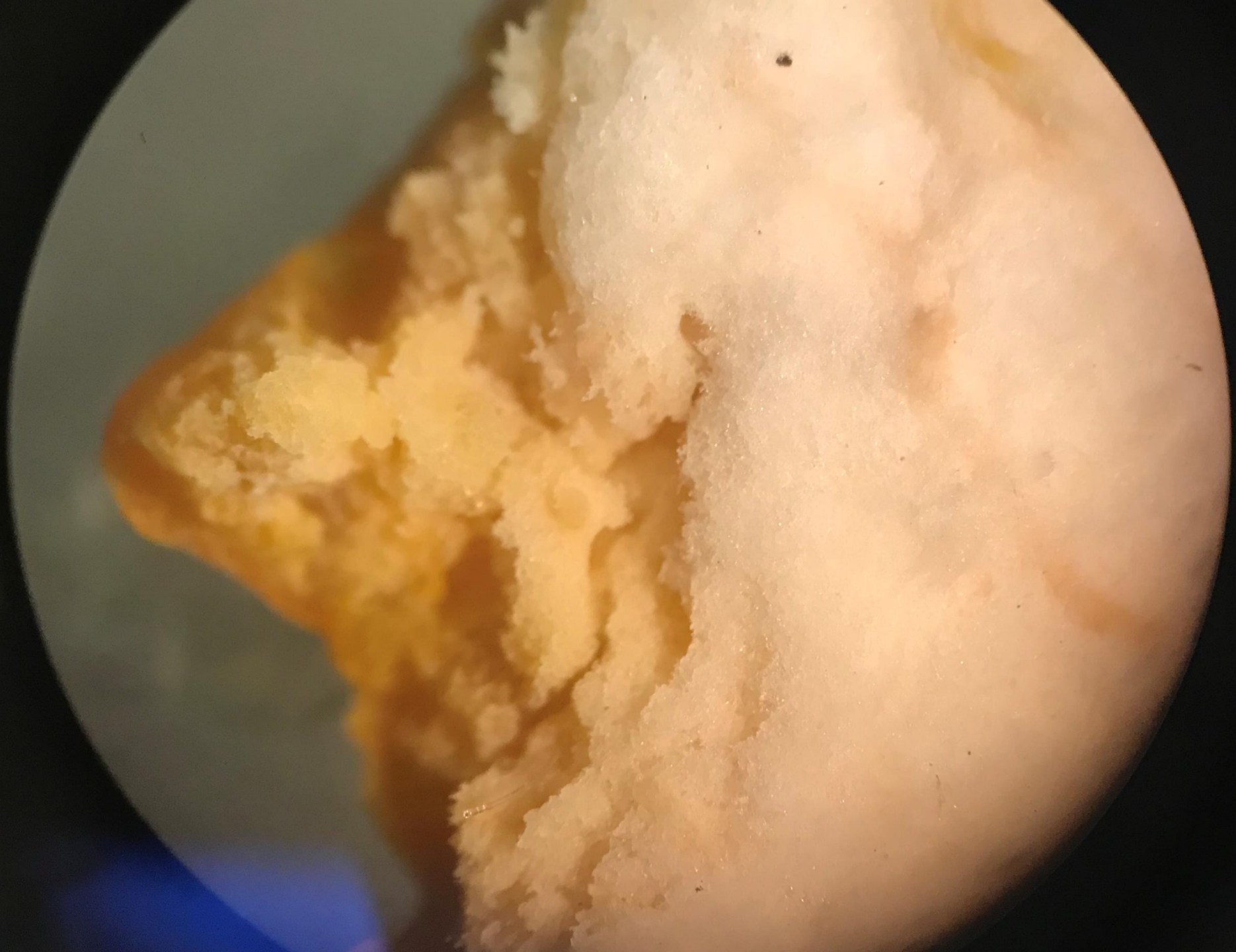
« Lage bart! »

« Pusle det sammen! »

Vi måtte se på klementinen i mikroskopet og i forstørrelsesglasset! Det som var mest spennende var å se klementin som ikke var tørket. For den så ut som snø!

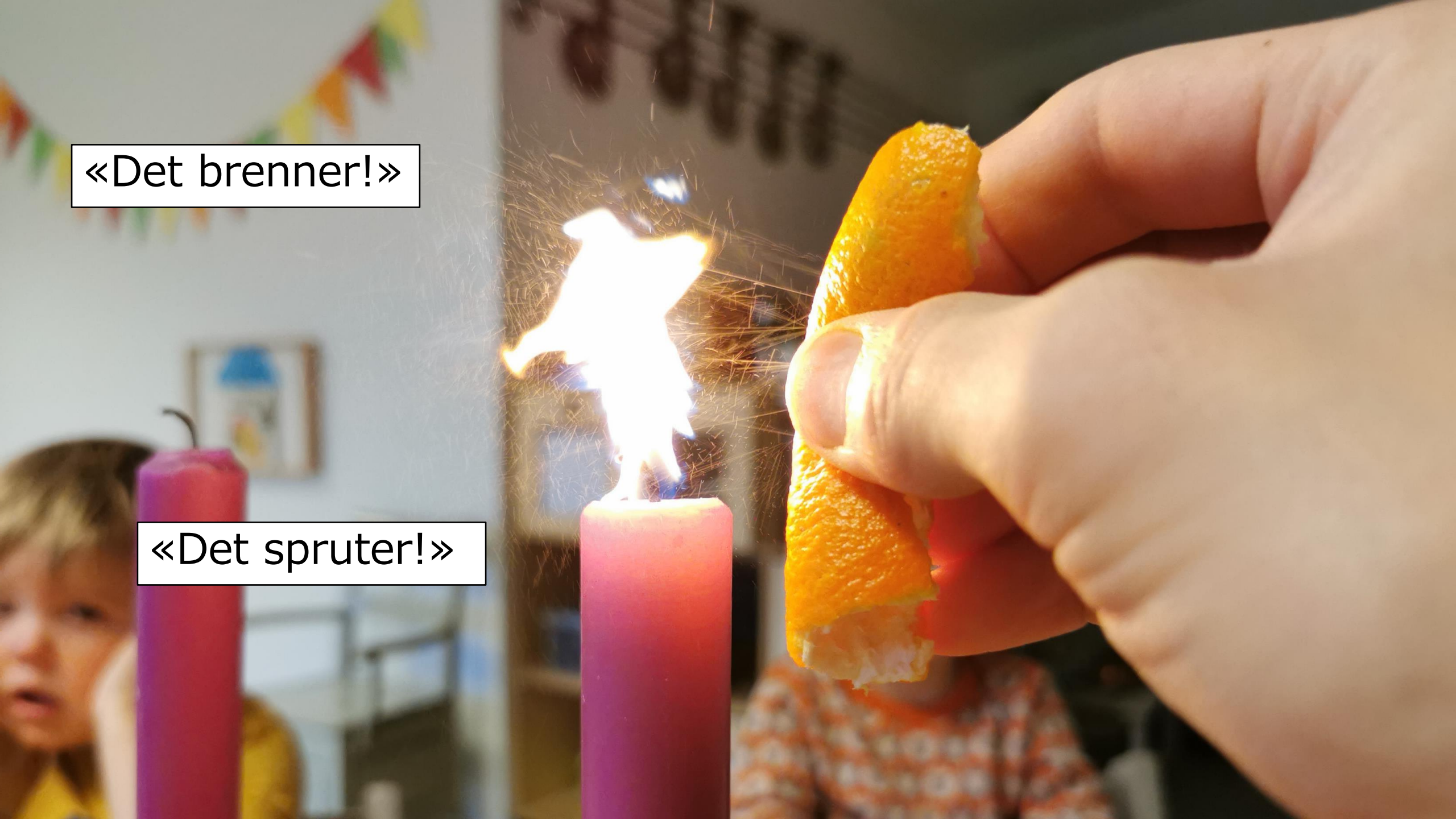

Robin tar en bit klementinskall, plasserer det ved et tent lys og klemmer på skallet. Flammen blir større! Han spør: «*hva skjedde?*»

«Det brenner!»

«Det spruter!»

Vi prøvde å sette skallet rett inn i flammen for å se om det «sprutet» noe da, men det gjorde det ikke. Men skallet ble veldig svart. Når man tok på det svarte ble man også svart på fingeren. De som smakte på det svarte kunne fortelle at det ikke smakte godt!

Men hva med en druestilk? Hadde den samme egenskaper som klementinskallet? Med «forskerbrillene» på måtte stilken studeres!

Kongerøkelse

Når vi skulle studere kongerøkelse var det viktig at vi ikke spiste den, men vi kunne lukte, kjenne og se på den!

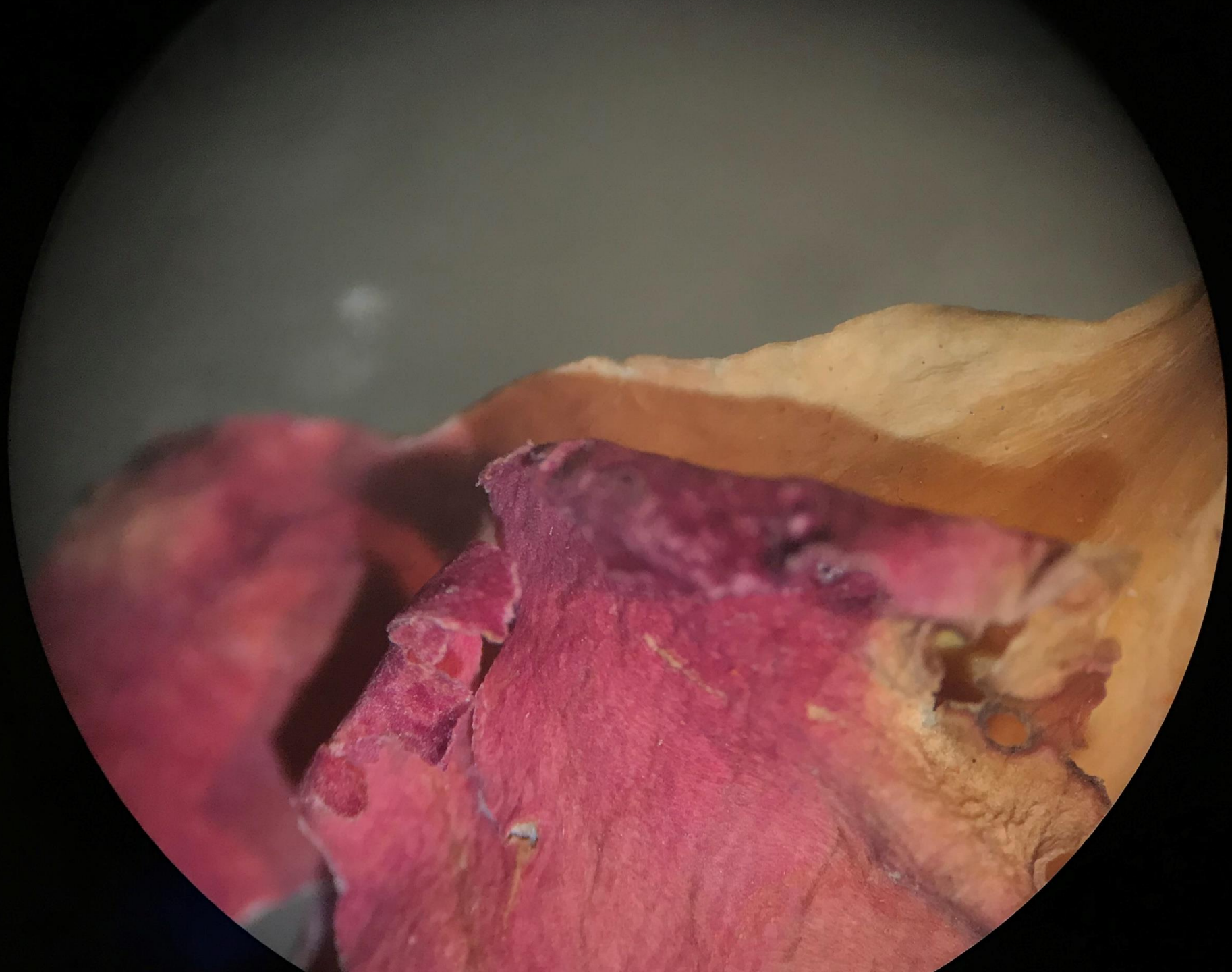
«Jeg fant gul!»

«Se! Den er rød!»

Det var mange fine farger oppi koppen med kongerøkelse! De fargene barna bestemte at vi skulle studere nærmere var rød, blå og gul!

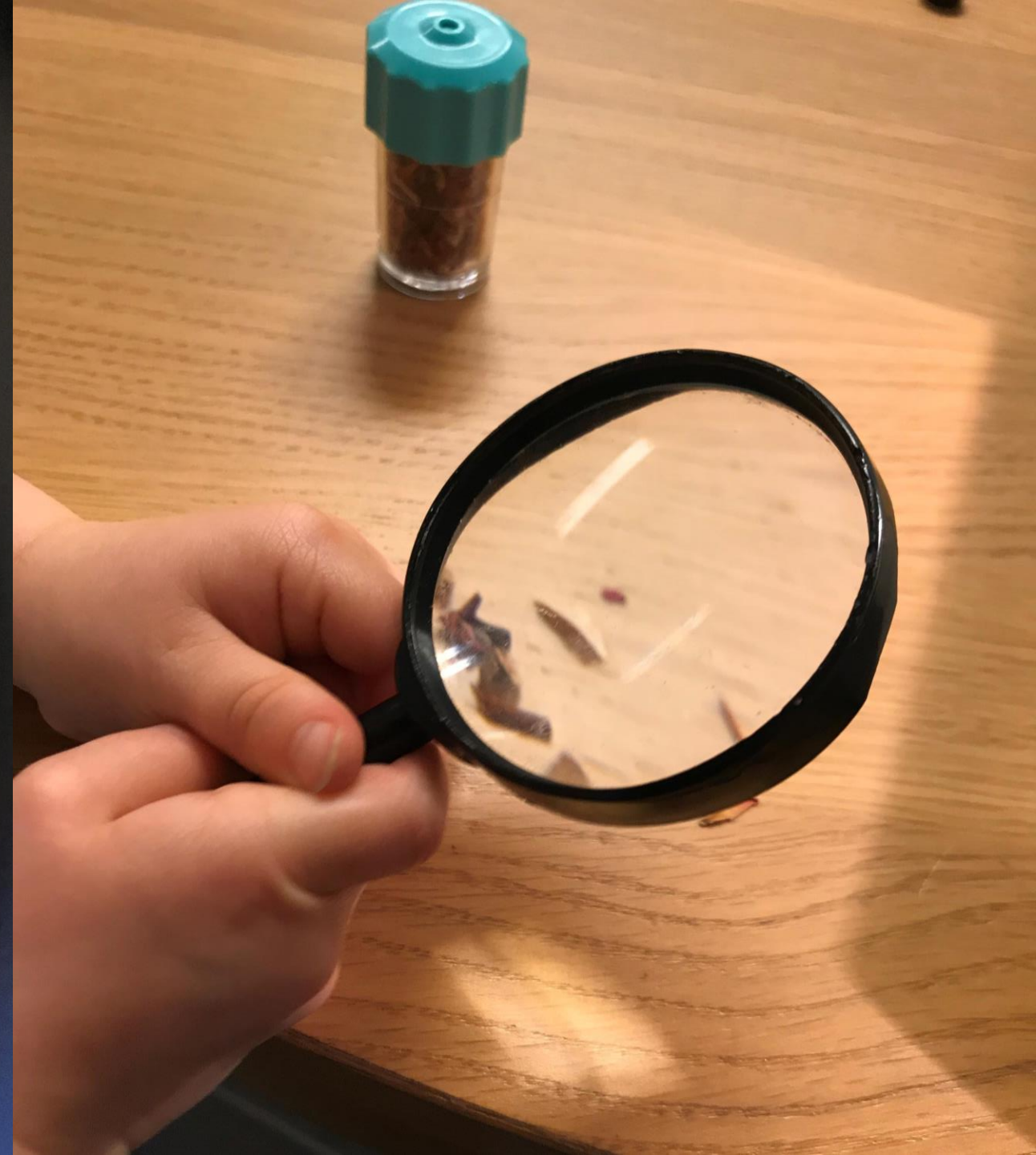
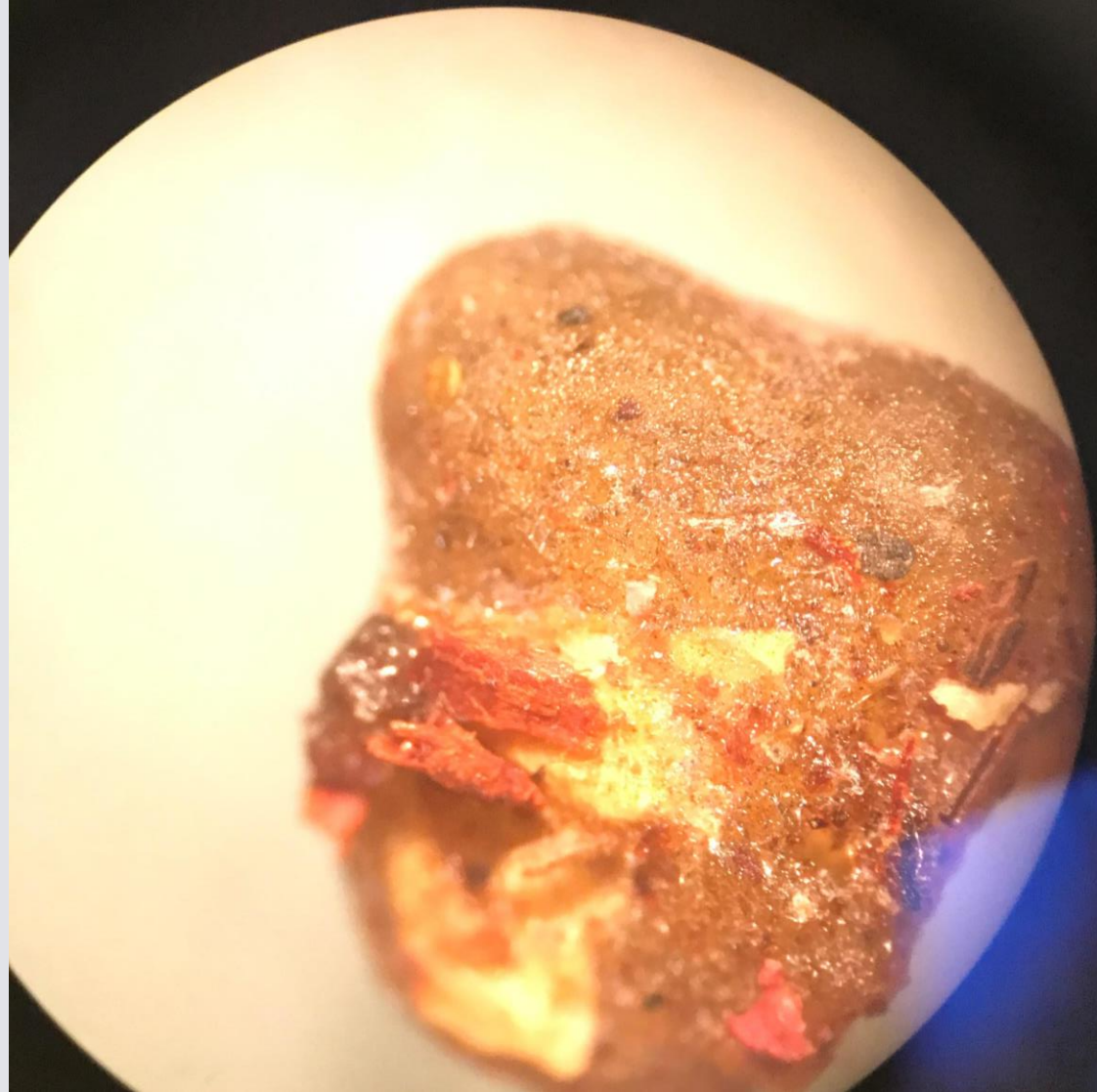

«Ser ut som en blomst!»

«Se der! En stein!»

Oj, det var en fin stein! Hvilke farger har den da?

«Den har alle fargene! Se, nå blir den stor!»

Utdrag fra Svanesjøens
Sausekalender
(Fra de gamle fra det 17.)

Enkelte bilder som er tatt fra mikroskopet, og ett bilde fra klementinforsøket, henger i grovgarderoben på småbarnsbasen. Her får barna mulighet til å skape videre refleksjoner sammen med de voksne i barnehagen eller med foreldrene sine.

A close-up photograph of a person's hand holding a magnifying glass. The lens is focused on a small, dark, textured object, possibly a seed or a small insect. The background is blurred, showing a yellow surface and a white container with a wooden handle. A semi-transparent white text box is overlaid on the bottom left of the image.

Fortsatt har vi mange luker igjen, og vi gleder oss til hvilke undringer og spørsmål som dukker opp da!